

Heydər Əliyev və Azərbaycan strategiyası

Mən həmişə fəxt etmişəm, elə indi də fəxr edirəm ki, MƏN AZƏRBAYCANLIYAM!

Heydər ƏLİYEV

Azərbaycan-qayalarda bitən bir çiçək, Azərbaycan-çiçəklərin içində qaya. Mənim könlüm bu torpağı vəsf eyləyərek, Azərbaycan dünyasından baxar dünyaya.

M.ARAZ

Dünyanın cənnət misallı Azərbaycanı! Sən dahilər, mərdlər, gözəlliklər diyarı olsan da, yaraların dərin, tarixin sirlidir. Geriyə qanrılıb tarixi andıqca milli varlığımızın, milli qüdrətimizlə sübuta yetirdiyi dövrlər yada düşür. Bu dövrlərdə uğurlarda olub, uğursuzluqlar da. Ən böyük uğursuzluğumuz sapı özümüzdən olan "balta"ların səsinə hay verib öz vətənimizdə vətənsiz olmağımız oldu.

1988-ci ildən bəri xalqımızın dincliyi pozulmuş, gündüzü zülmət olmuş, torpaqlarımızın iyirmi faizi düşmən tapdağına çevrilmişdi. Vətənimizin, xalqımızın belə ağır günündə sanki ulu babamız Xətai ruhu Tanrıdan imdad dilədi. Tanrı öz igid oğlunu - Heydəri Odlar yurdunun harayına çatdırdı.

Heydər Əliyev həm böyük dövlət xadimi, həm ağıllı, uzaqgörən siyasətçi, həm də vətənpərvər, müdrik insan olmuşdur.

Heydər Əliyevin öz xalqına, vətəninə, onun dilinə məhəbbət və sədaqətini ifadə edən vətənpərvərlik hissi çox qədimdir. Bu hiss "Dilimiz, qeyrətimiz, vətənimiz" deyən, ürəyi vətən eşqi ilə çırpınan ulu Xətaidən mirasdır. Heydər Əliyev məhz bu məktəbin yenilməz davamçısı olmuş, vətən adını öz canından əziz tutmuş, azəri türkü adını daha da yüksəkliklərə qaldırmışdır.

Heydər Əliyevin apardığı ağıllı, uzaqgörən siyasəti nəticəsində körpələrin yuxusunu qaçıran topların, mərmilərin səsi dayandırıldı. Onun ürəyi daima vətən eşqi ilə döyünmüş, Azərbaycanı dünyaya tanıtmış, bütün qüvvəsini bu gözəlliklər diyarının çiçəklənməsinə sərf etmişdi.

Onun dilindən qoparılan "Mən həyatımın qalan hissəsini də xalqımın azadlığı uğrunda qurban verməyə hazırım" nidaları ulu Babəki xatırladır mənə.

"Bir gün azad yaşayıb ölmək, qırx il miskin qul kimi yaşamaqdan şərəflidir", deyən Babəkin bu hökumənə sözləri, əsrlər, qərinələr keçsə belə, öz dəyərini itirməmiş, həmin nidalar bu gün böyük Heydərin yadigarı kimi ürəklərdə məskən salmışdır.

Heydər Əliyev sadə zəhmətkeş bir ailədə dünyaya göz açmışdı. Doğma xalqının çətin güzəranına yaxşı bələd idi. O, müstəqil, yeni Azərbaycanın qurucusu olmuşdur. O, bu quruculuğu hələ 40-50 il bundan əvvəl başlamışdı.

Onun hakimiyyəti illərində ölkəmizin şəhər və rayonlarında gözəl, yaraşıqlı, yaşayış binaları, məktəblər, mədəniyyət sarayları, mehmanxanalar tikilmişdi. Nəhəng sənaye obyektləri - fabriklər, zavodlar, böyük komplekslər işə salınmışdı. O, gənclərimizin ali-hərbi təhsil almasına xüsusi diqqət yetirərək hərbi məktəblər açmışdı. Azərbaycanımızı müstəqil bir respublikaya çevirmək üçün nələr etməmişdi.

1993-cü ilin iyun günlərində Müstəqil Azərbaycan dövlətinin məhv olmaq təhlükəsi yarandıqda xalqımız qətiyyətli hərəkət edərək dövlətimizin idarə olunmasını Heydər Əliyevə etibar etdi.

Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıması ilə Azərbaycan dövləti məhv olmaq təhlükəsindən qurtardı. Ölkəmizdə əmin-amanlıq yarandı. Bu işə xarici

dövlətləri, sahibkarları, nəhəng firma və şirkətləri ölkəmizə sərmayə qoymağa həvələndirdi. Xarici sahibkarlar ölkəmizə axışmağa başladı.

20 sentyabr 1994-cü ildə "Əsrin müqaviləsi" adlanan neft müqaviləsi imzalandı.

Heydər Əliyev yaxşı bilirdi ki, neftin sayəsində açılmayan qapıları açmaq, ətrafımıza çoxlu dost toplamaq, hətta düşməni də dosta çevirmək olar. Bu cür siyasət Ermənistanın dünyadakı nüfuzunun itirilməsinə səbəb oldu. Onun qətiyyəti xalqımızın qələbəyə olan inamını özünə qaytardı. Onlar gördülər ki, Azərbaycanın taleyi etibarlı əllərdədir. Bu əlin sahibi

yadək vəziyyətində əsaslı dönüş yaratdı. Yeni Azərbaycan zəfər yürüşünə başladı.

Nəhayət 12 noyabr 1995 -ci ildə ümumxalq səsverməsi yolu ilə konstitusiyamız qəbul olundu.

Heydər Əliyev hakimiyyətdə olduğu illərdə Azərbaycanın təhsilinə də biganə qalmamışdı. Gələcəyimiz olan gənclərin xarici ölkələrin universitetlərində təhsil almasına xüsusi diqqət yetirmişdir. Bununla da Azərbaycan Respublikasının bir müstəqil dövlət kimi xarici dövlətlərlə dostluq və qardaşlıq əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsinə nail olmuşdur. Biz bunun daha ba-

strateji əhəmiyyət daşıyan Şuşa şəhərinin hərbi döyüşlərlə azad edilməsi oldu. Beləliklə, Azərbaycan son 2 əsrlik tarixində ilk dəfədir ki, müharibədən ərazi itkisi ilə yox, ərazi bütövlüyünü bərpa edərək çıxır. Azərbaycan Ordusunun əldə etdiyi tarixi zəfər dövlət və xalqın mənafeyi baxımından xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Uzun illərdən bəri düşmən tapdağı altında qalmış torpaqların işğaldan azad edilməsi ilk növbədə Azərbaycan xalqının özünə inamını qaytardı, xalqın öz liderinə, Ali Baş Komandanına, onun gücünə etibarını daha da möhkəmləndirdi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 8 noyabr 2020-ci ildə Şuşanın alınması günündə və əslində Vətən müharibəsində qələbəmizin təmin edildiyi vaxtda Fəxri xiyabana gedərək xalqımızın Ümummilli Lideri, görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin məzarını və abidəsini dərin ehtiramla ziyarət etməsi qırx dörd günlük müharibə dövrünün ən təsirli və unudulmaz tarixi hadisələrindən biridir. Bu ibrətamiz hadisə ilə Prezident İlham Əliyev 30 il davam etmiş Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində Ulu Öndər Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu və vəsiyyət etdiyi tarixi bir missiyanın uğurla başa çatdırılmasının şərəfli bir hesabatını vermişdir. Dövlətçilik baxımından son dərəcə əhəmiyyətli olan bu mühüm hadisə siyasi varislik cəhətdən də mühüm əhəmiyyətə malikdir. Fəxri xiyabandakı ziyarət aktı müstəqil Azərbaycan dövlətinin yaradıcısı Heydər Əliyevin müstəqil dövlətçilik ideallarının hansı qiyasda və necə həyata keçirilməsinin bariz nümunəsidir. Müasir Azərbaycan tarixinin nadir səhifəsi olan bu ziyarət anı yeni nəsillərin ideya-siyasi və mənəvi tərbiyəsi üçün də xüsusi öyrənilməyə layiq ibrətamiz hadisə kimi də böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə təsis edilmiş 8 noyabr Zəfər Günü çoxəsrlik Azərbaycan tarixinə qızıl hərflərlə yazılmış parlaq hadisədir. Bu, əsaslı Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfində qoyulan, onun layiqli davamçısı Ali Baş Komandan İlham Əliyevin, xalqımızın və rəşadətli Ordumuzun qazandığı böyük tarixi Zəfərdir.

Bəli! Müstəqil Azərbaycan Ulu Öndərin indiki və gələcək nəsillərə əmanəti, onun zəngin və çoxşaxəli irsi işə xalqımızın milli sərvətidir. Bu müqəddəs mirası qoruyub saxlamaq hər bir azərbaycanlının şərəfli vəzifəsidir.

özünün vaxtı ilə böyük əzmlə söylədiyi müdrik kəlamına sadıqdır: "Azərbaycan dövlət müstəqilliyi əbədi olacaqdır, sarsılmaz olacaqdır, dönməz olacaqdır."

Böyük qədim İpək yolunun bərpası da ulu Öndərimizin adı ilə bağlıdır. Azərbaycan bu yolla Avropa ilə Asiya arasında özünəməxsus körpüyə qayıtdı. Təsədüfi deyil ki, tarixi İpək yolunun bərpası üzrə ilk Beynəlxalq konfrans da məhz Azərbaycanda keçirilmişdir. Konfransda təsis edilmiş "Avropa Qafqaz-Asiya nəqliyyat dəhlizi" proqramı Avra-siya məkanında həyata keçirilən dinamik iqtisadi cəhətdən ən səmərəli layihələrdən biri olmuşdur. Ulu öndərimizin səyi nəticəsində bu proqramın uğurlu-həyata keçirilməsi Avropa və Asiya xalqları arasında əməkdaşlığı daha yüksək səviyyəyə qaldırmaq, Böyük İpək yolunun bərpasına dair proqram qəbul etmək üçün zəmin yaratmışdır.

Azərbaycan öz zəngin sərvətləri ilə bütün dünyada diqqət mərkəzində olmuşdur. Bakının neft yataqları hələ qədim zamanlardan başlayaraq bu diyarı bütün şərq ölkələrində tanıtmışdı. Bu torpaqlar Şərqi də, Qərbi də həmişə diqqət mərkəzində olmuşdur. Neft sənayesi öz inkişafına Abşeron yarımadasından başlasa da zaman keçdikcə öz əhatə dairəsini genişləndirmiş və Xəzər dənizinə keçmişdir.

Xəzər dənizindən çıxarılan nefti xaricə nəql etmək üçün bir sıra mühüm addımlar atılmışdı. Bu addımlardan ən əhəmiyyətli Bakı-Ceyhan kəmərinin çəkilişidir. Bu kəmərlər Azərbaycan neftini bir başa Aralıq dənizinə çıxarmağa imkan verdi. Ona görə də zəngin nefti ilə dünyada şöhrət qazanmış doğma Azərbaycanımızı haqlı olaraq "Neft Akademiyası" adlandırırlar.

Heydər Əliyev eyni zamanda Rusiya və İranla da əlaqələrimizi sahmana saldı. Gürcüstanla mehriban qonşuluq münasibətlərini daha da möhkəmləndirdi. Xalqımızın qurluluq mübarizəsinə başçılıq edən bu dahi dövlət xadimi gələcək-gündüzlü yorulmaz səyləri nəticəsində Azərbaycanın daxili, həm də dün-

rix şəklini dahi rəhbərimizin Türkiyənin ali məktəblərində təhsil almağa yola düşən Azərbaycanlı tələbələrle 7 fevral 1994 -cü il görüşündəki çıxışında görə bilirik.

"İstərdik ki, yaxşı mütəxəsis olub vətənimizə, xalqımıza, millətimize gələcəkdə sədaqətlə xidmət edəsiniz"

Heydər Əliyev Bakıda 1990-cı ilin Yanvar hadisələri zamanı şəhid olanların ailə üzvləri və həmin günlərdə yaralanıb əlil olanların bir qrupu ilə görüşdəki çıxışında demişdi: "Xalqımız tarix boyu çox şəhidlər veribdir. Xalqımız işə çoxəsirlik və zəngin tarixə malikdir. Şəhidlərimiz çoxdur. Lakin həmin dövrdə şəhid olanların tarixdə öz yeri var və hər dövrdə baş vermiş hadisələrin öz əhəmiyyəti var."

Azərbaycan 20 yanvar faciəsindən iki il sonra daha dəhşətli bir faciənin ağrısını yaşadı. Bu, 26 fevral 1992-ci ildə baş vermiş, dünyada misli görünməyən Xocalı soyqırımı idi.

Heydər Əliyev Xocalı soyqırımı qurbanlarının ailələrinə müraciətində demişdir: "Əziz xocalılar! Dünyada hər şeyin, hər dərdin də, əzabların da birsonu var. O, cümlədən məcburən qatıldığımız müharibənin də. Xalqımızı əmin etmək istəyirəm ki, müqəddəs vətənimizin real müstəqilliyi və torpaqlarımızın düşmən tapdağından tam azad olacağı gün uzaqda deyildir. Hamımızın sıx birliyimizlə biz bu ağır tale sınağından qələbəylə çıxacağıq və hər kəs öz doğma od-ocağına qayıdacaqdır." Bəli, ulu öndərimizin dediyi məhz həmin gün gəldi. 27 sentyabr 2020-ci il Azərbaycanın hərbi-strateji tarixində işğalçı Ermənistanın təcavüzünə cavab verilən 44 günlük Vətən müharibəsinin başlanması günüdür. Xalq bu günü otuz il inamla gözləyirdi.

27 sentyabr qisas günü idi, qalibyyət uğrunda tarixi Qarabağ torpaqlarının işğaldan azadlığının başlanğıcı idi.

Azərbaycan dövləti 44 günlük əks-hücum əməliyyatlarını zəfərlə başa vurdu. Vətən müharibəsi qalibyyətə bitdi. Zəfərə mənəvi mənə verən 28 il işğal altında olan torpaqları, xüsusilə siyasi və

Aybəniz Məmmədova
ADPU-nun nəzdində ADPK-nin Riyaziyyat-informatika fənn komissiyasının informatika müəllimi